

17.73x30.96	1	18	עמוד	הארץ - the marker	18/02/2013	35792379-5
שמואל נאמן מוסד למחקר מדיניות לאומית בטכניון - 85300						

כ-3,500 חרדיות מוכנות ללמוד - אך לא עושות זאת

מספר החרדים במוסדות להשכלה גבוהה יותר מהוכפל בתוך שש שנים • מחקר שנערך בטכניון מצא כי אף ש-3,500 נשים חרדיות לומדות לתואר אקדמי - הפוטנציאל לשילובן במוסדות להשכלה גבוהה כפול • גברים חרדים, לעומתן, ממצים את הפוטנציאל

הילה ויסברג

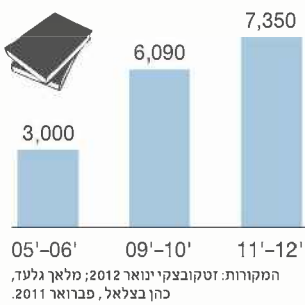
המכללה לבנות בירושלים. 70% מהנשים החרדיות הביעו נכונות ללימודים אקדמיים צילום: אוראל כהן

« מספר הסטודנטים החרדים הוכפל בתוך שש שנים - מכ-3,000 סטודנטים שפקדו מוסדות להשכלה גבוהה ב-2005-2006 לכ-7,350 סטודנטים חרדים ב-2011-2012 - כך עולה ממחקר חדש של מוסד שמואל נאמן בטכניון, במסגרת פרויקט שילוב לשילוב האוכלוסייה החרדית בתעסוקה וביחידה. אמנם לפי נתוני המל"ג, המעורבנים לומדים כ-6,000 חרדים לתארים מתקדמים, אך המחקר בתוך גם מוסדות שלא נבדקו בידי המל"ג, כמו מכללת בית וגן, מכללת אשקלון ומוסדות חילוניים. המחקר העלה בנוסף כי הפוטנציאל ללימודים גבוהים בקרב חרדים - בעיקר בקרב נשים חרדיות - גבוה ממספר הסטודנטים הקיימים. לפי המחקר, 3,500 נשים חרדיות אמנם לומדות כיום במוסדות להשכלה גבוהה - אך הפוטנציאל מגיע לכ-7,000.

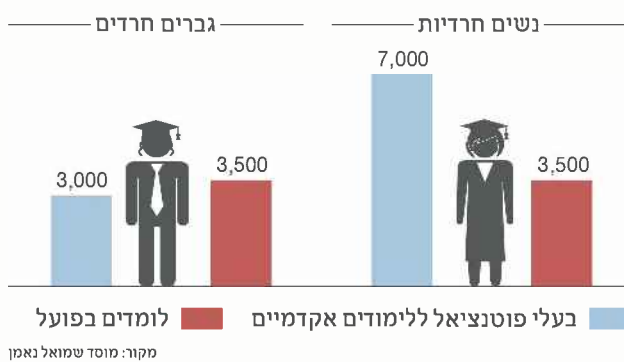
האומדן מסתמך על מחקר קודם של מינהל מחקר וכלכלה בתמ"ת, שהעלה כי כ-30% מהגברים החרדים בגילי 17-20 רואים בלימודים כלליים אפשרות לגיטימית - נתון שאושש בבדיקות נוספות. החוקרים מצאו כי מספר הסטודנטים החרדים האופטימלי (אם לא היו חסמים) הוא כ-20 אלף איש - מהציתים גברים ומחציתן נשים. מאחר שהנכונות ללמוד אצל גבירים היא 30% ואצל נשים היא כ-70% - כ-3,000 גברים חרדים הם סטודנטים פוטנציאליים, ולצדם עוד כ-7,000 נשים חרדיות. מאחר שכיום כבר לומדים כ-3,500 גברים חרדים במוסדות להשכלה גבוהה, נראה שהפוטנציאל שלהם הגיע לכדי מימוש. עם זאת, הפוטנציאל של נשים עוד רחוק מכך.

"רק חלק מהחרדיות ווכשות מקצוע נדרש"
 "המחקר העלה כי הפוטנציאל ללימודים גבוהים בקרב חרדים לא מוצה, בעיקר כשמדובר בנשים", אומר עורך המחקר, איליה זקובצקי. "ייתכן שהסיבה היא היעדר משאבים כלכליים הנחוצים עבור לימודים גבוהים. גם מסלולי הלימודים המוצעים כיום לחרדים

חרדים להשכלתם הסטודנטים החרדים במערכת ההשכלה הגבוהה בישראל

לא מחמשות את הפוטנציאל

נראה כי בעוד יותר ויותר גבירים רים חרדים יוצאים לעבוד לאחר שסיימו תארים ראשונים, נשים חרדיות עוברות לא פעם בלעדיו, למשל לאחר שסיימו לימודים בסמינרים להוראה. לטענת ראש פרויקט שילוב חרדים במוסד שמואל נאמן, ראובן גל, אוכלוסיית הסטודנטים החרדים הפוטנציאלית רחבה עוד יותר מוז שצוינה במחקר. "רואים תופעה מתחזקת והולכת של צעירים חרדים המשלבים בין לימודים אקדמיים עם לימודים בישיבה. מתרחשת בציבור החרדי מהפכה שקטה של יציאה לעבודה ולימודים וגיוס לצה"ל, וזאת מבלי לוותר על אורח חייהם החרדי ועל הוראות מלאה עם קהילות החרדיות", אומר גל.

מואץ של שינוי - ובהתאם מספר הסטודנטים החרדיים והרכבם משתנה כל הזמן. כל עוד חרדים לא יהוו שאורה החיים החילוני נכפה עליהם, נראה זרימה מתמדת למוסדות להשכלה גבוהה ולצה"ל. בנוסף, ככל שיותר גברים חרדים ייראו את חבריהם לומדים ומשתכרים היטב, הם יביעו גם כן עניין ביציאה ללימודים גבוהים. נדרש שינוי תפישתי".

המגמות שעליהן מדבר זקובצקי מתבטאות גם בכניסה מואצת של גברים חרדים לשוק העבודה. שיעורי התעסוקה של חרדים, לפי בנק ישראל, צמחו מ-38% ב-2009 ל-45% ב-2011. שיעורי התעסוקה של נשים הם סביב 60% - ושמרו על יציבות בשנתיים האחרונות. עם זאת,

מצמצמים יחסית, וממוקדים בלימודים משפטיים ומינהל עסקים. ככל שיגונו, כך נראה גידול במספר הסטודנטים".

עוד מציין זקובצקי במחקר כי "מטרת החינוך החרדי לנשים הוא להקנות לבוגרות כלים להקים ולהזיק בית יהודי. לכן, בוגרת סמינר בדרך כלל מעוניינת להקים ולפתח רנס את המשפחה. לימודים אקדמיים נשקלים כאופציה, לרוב, רק אם המקצוע שרכשו מתברר כלא נדרש בשוק העבודה. נכון להיום, רק חלק מהבנות החרדיות רוכשות מקצוע הנדרש בשוק".

זקובצקי מוסיף כי סביר מאוד להניח שבשנים הקרובים נראה זינוק במספר הסטודנטים החרדים, נשים וגברים כאחד. לדבריו, "התברה החרדית נמצאת בתהליך